

KRIST PRED MLADIMA

Vinko Kraljević

Pristup temi možemo pokrenuti s nekoliko upita: Kojim su putem mladi došli do upoznavanja Isusa Krista? Tko i kakvi su im bili navjestaitelji? S kojom im je namjerom navjestaan Isus Krist? Je li im navjestaan Antikrist odnosno Krist službene ideologije društva, klase ili stranke? Ili Antikrist odnosno Krist neprosvijećene vjere ili Isus Krist Evanđelja? Je li im se događaj Krista saopćavao u kršćanskom iskustvu ili samo u intelektualnim kategorijama? Odnosno, je li to bilo vješto govorenje o Isusu Kristu ili je bilo prosvijetljeno i nadahnuto svjedočenje iz osobnog načina života koji prožima živa osoba Isusa Krista? Kakvu sliku Isusa Krista nude mladima društvo i kultura u kojima oni žive? Kakav se Krist navješta mladima u njihovoj mjesnoj crkvi ili zajednici? Kakva je sadašnja osobna slika mladih pojedina i mladih općenito i kakva je slika Isusa Krista u njihovoj viziji i perspektivi ili idealna njegova slika?

Od činjenice pred kakvim Kristom iskustveno i spoznajno stoje mladi danas, može se ići prema traženju drukčijeg, što teži prema autentičnome. Kakvog Isusa Krista mladi očekuju – preambiciozna je i hipotetična tema. Ona pretpostavlja dosadašnji duhovni stupanj mladih da budu pred Kristom i u Kristu. Cjelovito otajstvo Isusa Krista kao i pojedine njegove veliči-

ne neiscrpno je u svojoj dubini i snazi. Mladi bi trebali ući što je moguće dublje i šire u njegovo otajstvo. Odatle bismo mogli stvarnije i približnije motriti za kakvog se Krista opredjeljuju. Trebali bismo biti vrlo životni pred Kristom i u Kristu da bismo ga mogli ovakvog ili onakvog zaželjeti. On nam se približava i izmiče nam. Dade nam se dodirnuti vjerom, ali nam ne dopušta da ga podvrgnemo ili zarobimo našom slikom o njemu. On nas iznenađuje svojom sličnošću i različitošću. Svojom sličnošću nama samima odbija nas od sebe. „Sablaznjava nas”. Svojom različitošću od nas probuđuje u nama čežnje perspektive. Mladima i ne samo njima treba onakav Isus Krist kakvog oni još ne poznaju i ne prihvaćaju: onakav u kakvome je Bog govorio, onakav u kojem nam Bog govori, a čiji govor još ne čujemo ili slabo čujemo.

Na upit o Isusu Kristu: Meni se sviđa ovakav Isus Krist: osloboditelj, spasitelj, otkupitelj, novi čovjek, Bog, Sin Božji, vrata, Put, Istina, Život, Svjetlo, Riječ, Dobri pastir, Učitelj, patnik, supatnik, raspeti, uskrsnuli, proslavljeni, „sablaznitelj”, brat, izazov, prijatelj, suputnik, mir, radost, smisao, cilj... – dobiveni su ovakvi globalno zaokruženi odgovori: Mnogima se od anketiranih svidjelo sve ovo. Nekima se svidjelo samo nešto od svega ovoga. Neki su

još dopisali nešto što im se sviđalo, a što nije bilo spomenuto ovdje, npr. veselje, povjerenje, ljubav, razumijevanje, strpljivost, spremnost za sve i uvijek, sreća.¹

Isus Krist – isti jučer, danas i sutra. Isus Krist – svim vremenima i svim ljudima. Ali onaj biti ljudi „pred” Kristom i „u” Kristu vrlo je oscilantan i promjenljiv: jučer, danas i sutra. Isus Krist jedan je i cjelovit. Iako jedinstven, pojavljuje se i očituje u pojedinim svojim veličinama. Isus je jedan i jedinstven, a mi smo mnogi i različiti. Iz naše različenosti nastaju u našem susretu s Isusom Kristom različiti pogledi, slike, likovi, sudovi, iskustva, odnosi, životni stavovi, priželjkivanja... Isusa Krista.

Poslije Drugog vatikanskog sabora, naglašeno posljednjih godina, teološka istraživanja i zahvati crkvenog učiteljstva odlučno su se usredotočili na lik Isusa Krista s nakanom da otkriju i pokažu njegovu jedinstvenu izvornost spasenjskog posredstva. Dok se otkriva poruku, praksu, stav i stvarne nakane zemaljskog, povijesnog Isusa, premišlja se globalno i njegov izvorni ontološki položaj; njegovo poslanje i njegovo značenje za suvremenog čovjeka.

Biskupska sinoda 1977. godine preporučuje katehezi sadržaj Krista jer je on neophodan današnjici: „Svrha je kateheze da proglasi da Isus, Sin Božji, živi i da je Spasitelj.”²

Papa Ivan Pavao II. prosljeđuje i usredotočuje ovu temu u početnim riječima svoje enciklike *Redemptor hominis* – Otkupitelj čovjeka: „Otkupitelj čovjeka, Isus Krist, središte je svemira i povijesti.”³

„Četvrta generalna sjednica Sinode biskupa promiče kristosredišnjost svake istinske kateheze. U središtu kateheze treba biti bitno prisutna osoba Isusa iz Nazareta 'jedinorođenog od Oca, punog milosti i istine' /.../, koji je trpio i umro za nas i za sada, koji je uskrsnuo i živi zauvijek s nama. Bitan i prvotan predmet kateheze jest /.../ 'otajstvo Krista'. Katehizirati, u nekom smislu riječi, znači privesti nekoga k temeljitom 'istraživanju' ovog otajstva u svim njegovim veličinama.”⁴ Katehizirati osobu znači voditi je u susret otajstvu žive osobe Krista. „Ali kristosredišnjost u katehezi znači da se ipak pomoću nje ne želi da svatko prenosi osobni nauk ili kojeg drugog učitelja, već nauk

Isusa Krista, istinu koju on priopćuje, ili točnije, istinu koja je on.”⁵ Pouzdan pravac hoda u naviještanju otajstva Krista mladima danas je potpuna vjernost biblijsko-crkvenoj predaji, i da istodobno ta predaja bude potpuno uključena u suvremeno kulturno obzorje.

Privođenje mladih Kristu nužno pretpostavlja nekoliko pojedinosti: navještaj cjelovitog događaja Krista, primjereno opravdanje i obrazloženje bezuvjetnog poziva na vjeru u Krista u misli i u primjeni, dubinsko utemeljenje, isključenje stava statičnosti i dostatnosti, trajna raspoloživost i pozornost na potrebe mladih našeg vremena da bi se tako zadovoljile njihove najdublje težnje i da bi se proširile njihove moralne i vjerske vrednote.

Po suvremenom shvaćanju, okvirni pregled temeljnih područja u kojima se stvarno događa postojanje mladih pred Kristom može se sažeti u tri kruga: vjersko pitanje mladih o Isusu Kristu, biblijsko Kristovo lice, teološko-crkveno shvaćanje Krista.

Prvi krug okuplja upite i vjerska očekivanja koja su prisutna u kulturi i u temeljnom iskustvu mladih. U suvremenoj kulturi postoji više različitih shvaćanja Isusa Krista. Postoje tri izazova s kojima se sučeljavaju mladi kršćani u svojem postojanju pred Kristom. Prvi je shvaćanje Krista u suvremenim humanizmima: marksističkom, psihoanalitičkom, tehnološkom, nihilističkom i drugima. U njima se postavlja pitanje obrazloženja Boga s namjerom da se pokaže besmisao njegovog bivstvovanja. Uz to onda i tema o Isusu Kristu gubi svoj smisao. Drugi izazov dolazi od nekršćanskih religija u koje se ne uklapa troosobni Bog. Treći izazov postoji unutar samog kršćanstva, a koji se od

¹ Ovo je jedan od upita iz ankete s temom: Krist pred mladima. Na nju su odgovorili studenti, vjeroučenici crkve Marije Pomoćnice, na Knežiji u Zagrebu, mjeseca siječnja 1984. god. Njezine rezultate koristim i u daljnjem tijeku ovoga rada.

² AMATO Angelo – ZEVINI Giorgio, *Presentazione*, u: *Annunciare Cristo ai giovani* (Roma, Las, 1980) /9/-10.

³ PAPA IVAN PAVAO II., *Redemptor hominis*, Enciklika (Zagreb, 1980) br. 1.

⁴ AMATO – ZEVINI, *Ibid.* 10.

⁵ *Ibid.*

novijeg datuma javlja i u katoličanstvu. Njemu smeta Isus Krist, utjelovljeni Sin Božji. On se zadovoljava s Isusom koji je samo čovjek među ljudima i s Isusom koji je čovjek Božji.

Upozorit ćemo samo na marksistički vid izazova jer su mladi ovog podneblja podanici društva čija ideologija uporno djeluje u rušenju ili iskrivljenju vjerske svijesti, pa tako i lika Isusa Krista u mladima. U društvima službene marksističke ideologije naglašen je izazov marksističkog tumačenja Isusa Krista zbog svjesnog i sustavnog sučeljenja marksizma kršćanstvu. Idući povijesno, četiri su marksistička tumačenja Krista: mitološko, povijesno, neomarksističko i kršćansko-marksističko. U ovoj društvenoj sredini u službenoj je uporabi mitološko tumačenje koje predstavlja Krista kao lažnog tvorca prvobitne kršćanske zajednice. Ono odbacuje povijesno postojanje Krista – utemeljitelja kršćanstva. Povijesno tumačenje shvaća Krista kao izvornog utemeljitelja kršćanstva tumačeći ga u svjetlu povijesnog materijalizma. Neomarksističko tumačenje, prisutno u marksista u zemljama demokratskog zapada i u pojedinim mislilaca, priznaje povijesni lik Krista, priznaje ga početnikom kršćanstva, a predstavljen je vrlo pozitivno. Kršćansko-marksističko tumačenje je u biti predstavljanje Isusa po uzorcima marksističkog klasicizma povijesnog materijalizma. Njegovi su nosioci oni kršćani koji vide isključivo valjano obrazloženje Krista po zamisli marksista.⁶

Drugi krug jest temeljni. On nadahnjuje i onaj prethodni i onaj koji slijedi nakon njega. To je biblijski Isus Krist. Lice Isusa Krista sa svom svojom istovjetnošću i spasenjskom valjanošću najizvornije sja u živoj osobi Isusa Krista o kome nam svjedoči nadahnuta pisana Božja riječ u biblijskim izvještajima. Biblija je u cijelosti bitan izvor svakog pristupa događaju Isusa Krista. Stari zavjet iščekuje i pripravlja Isusov dolazak. Iz njega proviruje bogata spasenjska dinamičnost utjelovljenja. „Starozavjetna kristologija” dosiže svoju puninu u događaju utjelovljenja, rođenja, smrti i uskrsnuća Isusa Krista. Novozavjetna kristologija izrasta iz Evandjelja koje je usredotočeno na osobu Isusa Krista.

Suvremena katolička kristološka misao nosi

u sebi obilježja kristološke pluralnosti i bogatstvo kristoloških modela. Pluralnost se očituje na teoretskoj i katehetsko-pastoralnoj razini. Nastojanje ide za osvjetljenjem čovještva Isusa Krista u svim njegovim veličinama. Pluralni kristološki pristup omogućio je pojavu nastanka više Kristovih modela. Načelno se različita kristološka gledanja-modeli međusobno ne isključuju niti suprotstavljaju. Ona se susreću i upotpunjuju.

Ima više pojedinačnih kristologija. Spominjemo samo neke ukoliko pomažu mladima, i ne samo njima, da otkriju što izvorniji Kristov lik.

Dinamična kristologija ili kristologija identiteta J. Galota ocrta biblijsko-eklezijalan Kristov lik. Ona je postojano utemeljena na biblijskim i koncilskim izvorima. Ona uspostavlja ravnotežu između kristologije odozdol (induktivne) i one odozgor (deduktivne) te između teorije i prakse. Oživljava Kristovu ljudsko-božansku ontološku istovjetnost, što je temelj Kristovog djela otkupljenja i oslobođenja.

U transcendentnom kristološkom modelu K. Rahnera događa se pristup Kristu, na prvoj razini razmišljanja, kroz devet prolaza, u tri postaje. Polazište prve postaje jest čovjek sa svojim antološko-egzistencijalnim stanjem. Druga postaja: od čovjeka se stiže do Boga i njegove objave. Treća: hod do Krista, Crkve, kršćanskog života, eshatologije. Ovaj model sagledava transcendentnu mogućnost s čovjekove strane: čuti poruku Boga-čovjeka, Otkupitelja i apsolutnog Spasitelja.⁷

Povijesni kristološki model W. Kaspera uzima povijest kao bitan hermeneutski ključ jedinstvenog i neponovljivog događaja Krista. Pojedini događaji Krista: rođenje, propovijedanje, djela, stavovi, muka, smrt i uskrsnuće jesu u sebi cjelina.

Kozmološki kristološki model P. Teilharda de Chardina jest aktualizacija tradicionalnog modela grčke patristike prvih stoljeća. On

⁶ Usp. AMATO Angelo, *La figura di Gesù Cristo nella cultura contemporanea*, u: AMATO – ZEVINI, *Annunciare Cristo ai giovani*, 19–29.

⁷ RAHNER Karl, *Grundkurs des Glaubens* (Freiburg, Basel, Wien, Herder, 1977).

ima tri sloja: znanstveni, filozofski, teološki. Prva su dva sloja utemeljena na razumu, a treći na objavi. Polazeći od kršćanske vjere, preko filozofske perspektive Omega dolazi do trećeg sloja: do događaja-osobe povijesnog Krista utjelovljenog, mrtvog i uskrsnulog. Krist je, osobna i transcendentalna božanska Omega, vrhunska točka svemirskog sazrijevanja. Krist je onaj koji je oslonac, koji vodi, čisti, privlači, koji nosi k ispunjenju sve razvojne snage svemira i čovječanstva. Isus iz Nazareta jest Bog i čovjek. Zato je on univerzalni Krist, Svemirski, Razvojni, Otkupiteljski.

Egzistencijalno-praktični kristološki model stavlja posebno u središte ljudski i praktični događaj Krista. U događaju Krista vidi nov oblik osobnog postojanja i društvenog oslobođenja, istinitosti i pravde. To se gledanje zauzima više za povijest čovjeka i suvremenog društva s težnjom da ih oslobodi pomoću Kristovog nauka i njegovog otkupiteljskog djela.

P. Schoonenbergov kristološki model zvan „bez dvojstva” pokušava prevladati temeljno dvojstvo slike Isusa s Kalcedonskog sabora: Bog i čovjek, jedincati Krist u dvije naravi. Središnja je tvrdnja tog kristološkog modela: čovjek koji je Sin Božji.

Spomenimo još samo ove suvremene pristupe Kristu: estetski pristup Hansa Ursa von Balthasara, personalistički pristup Olegarija Gonzaleza de Cardedala, kulturalni pristup Hansa Künga, metadogmatski pristup E. Schillebeeckxa i religiozno-pučki pristup latinsko-američkog dokumenta iz Puebla.⁸

Mladima je događaj Isusa Krista poticaj i nisu ravnodušni prema njemu. On je sposoban pobuditi odgovor. Stavovi mladih prema liku Isusa Krista razlikuju se u dva bitna pravca: vjernički i svjetovni pristup Isusu Kristu. Prvi je naglašen u ovoj sredini. Postoji dvoznačnost u ovim pristupima. Prisutna je nesigurnost u razgovoru o Isusu-Bogu i Isusu-čovjeku, isto tako nesigurnost u odnosu Krista s drugim dvjema božanskim osobama: s Ocem i Duhom Svetim. Postoji dvoznačnost između Isusa povijesnog čovjeka i Isusa znakovitog, tj. onakvog kakav je on u svijesti suvremenih ljudi. Nezaapaženo je prisutan stav koji se kreće u rasponu od Isusa revolucionara do Isusa pomiritelja.

Neka pozitivna obilježja mladenačke kristologije: Svijest o središnjosti Krista kao osobe i o ulozi njegove poruke u određivanju vjerskog iskustva mladih. Kristova je poruka suvremena u sadašnjosti i nosi u sebi sposobnost koja može promijeniti suvremeni svijet i njegova proturječja. Krist se očituje pred mladima u punini svoje čovječnosti.

Naglašena je iskustvena veličina Krista. Ona daje izvor istinskoj „kristologiji odozdol”. Sazidana je iz doživljenog. A to nalazi svoje vrednije uporište u kršćanskoj zajednici.⁹

Ima dubok povod Kristovom ulasku u ljudsku povijest. I čovjek ima dubok povod da ide u susret tome Kristu koji mu dolazi i da bude s njime. Krist se objavljuje čovjeku. Dok on sebe objavljuje čovjeku, objavljuje čovjeku samoga čovjeka. Čovjek ima duboko opravdanje i nezaobilaznu potrebu da bude samome sebi objavljen, da bude samome sebi protumačen, da bude samome sebi odgonetnut. Na to ga potiču posebno neki oštri krizni trenuci osobnog ili društvenog života. Krizna stanja upućuju k traženju osobnog smisla. Ona mogu naći svoj odgovor u Kristu koji je došao čovjeku radi čovjeka: ispuniti njegovu prazninu — dati smisao.

Svakom je naraštaju darovana krizna prisutnost. Ona probuđuje u njemu pitanje smisla. Ima nekoliko činilaca što obilježavaju čovjeka dvadesetog stoljeća. Ključ obrazloženja tim činionicima može biti Isus Krist.

Oznake koje obilježavaju čovjeka dvadesetog stoljeća, a koje su posebno vidno prisutne u mladima današnjeg trenutka jesu:

— Intelektualci: Hegel, Feuerbach, Marx, Freud, Nietzsche, razvijali su svoje neke kritike i ideje s namjerom da pokažu Božju nemoć, Božju nedjelotvornost i odsutnost iz ljudskih zbivanja, odnosno njegovu smrtnost. Na tim polazištima kržljave i iskrivljene slike Boga sudjeluje današnji nevjerni ili bezbrižni čovjek. Sli-

⁸ Usp. AMATO, *La figura di Gesù Cristo*, 41–77.

⁹ MILANESI Giancarlo, *Attese, interrogativi e immagini su Gesù Cristo nella situazione giovanile oggi*, u: AMATO — ZEVINI, *Annunciare Cristo ai giovani* /80/–88.

ka mrtvoga Boga mehanički se prenosi i na njegovog posrednika Isusa Krista.

– Ideologije izrasle na tim idejnim polazištima sa svojim konkretnim protuvjerskim primjenama rasplamsale su u nekim nekršćanima ili bivšim kršćanima ogorčenost i mržnju prema Isusu Kristu i prema kršćanstvu. To se odnosi ili na povijesni ili na suvremeni trenutak: odnos, veze, otpor ili naklonost nekom konkretnom dominantnom društvu, okrivljivanje i spočitavanje nečije prošlosti, ukrućenost i beživotnost crkvene sadašnjosti, prisutnost juridizma i moralizma umjesto izvornog svjedočilačkog evanđeoskog načina života.

– Čovjek je otvoren užicima. Oni prodiru u nj i obilježavaju ga. Latinska poslovice: *Kruha i igara (panem et circensem)* ispunjava se u rasponu najrazličitijih sadržaja: sportska natjecanja na svim razinama, radio, televizija, tisak, kino. Sve je to potvrda čovjekove maštovitosti, organizacijske sposobnosti i tehničkog napretka. Premda je to skok čovjekove moći, to su ujedno i uzročnici čovjekove nesreće. Sredstva društvenog priopćavanja razonođuju, ali često zbunjuju i zamamljuju; ona zabavljaju, ali u čovjeku otvaraju ranu, priječe čovjeku susret sa samim sobom, podjarmljuju osobu.

– Svoju težnju za moći ostvario je čovjek u napretku i tehnici. Uz svoju pozitivnu primjenu tehnika je ujedno i zloupotrebljavana. Zloupotreba tehnike vrlo je raširena. Strah od njezinog razaranja je ubojit. Ratna tehnika prijeti smrtnim uništenjem i na zemlji i u moru i u zraku. Njezina primjena stravično opsjeda današnjeg čovjeka. Zloupotrebom tehnike zasjenjen je sam po sebi pozitivan vrhunski uspjeh tehnike. Napredni je zanos izvrgnut prokletstvu. Čovječanstvo je u paničnom svemirskom strahu. To unosi u nj tugu i nemir.

– Današnji je čovjek stanovnik grada, velegrada i tehnopolisa. Dosta je izaći na neke gradske ulice, ući u višekatnice, voziti se dizalom, tramvajem, taksijem, doživjeti nestašicu vode i struje. U velegradovima ljudi samo prolaze jedni mimo drugih a da se ne poznaju. Osoba ne znači ništa. Niti se ona uočava. Čovjek se cijeni po položaju, po ulozi koju vrši. Čovjek je uronjen u masu i u njoj migolji bezimen. U ovom je ozračju čovjek obezvrijeđen.

– Kompjutor u ovom vremenu ima široku primjenu. Njemu se pridaje velika važnost. Koliko god bio veliko tehničko dostignuće i učinkovit, on zasjenjuje čovjeka u njegovoj osobnosti, slobodi i nepovredivosti, u njegovom otajstvu, uvjerenju i čuvstvima. Zanemareno je ono po čemu se događa čovjekovo otkupljenje. Kompjutor čovjek hrani elektronske mozgove i obogaćuje se podacima. Njemu prijeti računarska tehnika. Prijetnja se proteže i na humanističke znanosti. Mnogi instrumenti i strukture misle i govore umjesto čovjeka. Čovjek se svodi na njih. A to se okreće protiv njega.

– Osim želje za gospodstvom tehničke civilizacije danas postoji i moć publiciteta. Ona nastoji provaliti u skriveno područje ljudske osobe s oštricom koja je razdire. Sa svim mogućim nasiljima tiska pojavljuju se u čovjeku indiskrecije i oskvrnuća savjesti.

– Proizvodne su snage u suvremenom društvu vrhunska vrijednost. Tijek proizvodnje nameće se svojom nestrpljivošću. On vodi prema obezvređenju osobe. Usmerava čovjeka jednodimenzijski i pretvara ga u činioca proizvodnje. Proizvodnja stvari i razaranja ljudi idu usporedo. S tog polazišta i kapitalizam i marksizam imaju jednak zamišljaj svođenja osobe na jednodimenzionalnost, tj. na proizvodnog činioca. Čovjek sveden na jednodimenzijsko biće, na čistog činioca proizvodnje, bio bi obezvrijeđen čovjek. Čovjekova vrijednost i dostojanstvo temelje se prvenstveno na onome što čovjek u sebi jest, na njegovoj izvornoj ukorijenjenosti u Bogu, na pozivu sinovstva Božjeg.

– Suvremeni je čovjek klasni borac. Iako marksističkog podrijetla, klasna borba postoji s različitim intenzitetom u svim režimima. Postoje napetosti između gospodara i radnika, između vlada i sindikata, između radnika i sila koje otuđuju rad. Osnovno je oprijeti se pritisku ili nasilju. U totalitarističkim režimima svi građani moraju misliti kao režim ili nekako moraju nestati. U čovjeku klasne borbe isključeni su elementi u kojima se očituju stavovi prihvaćanja, poštovanja i ljubavi. Onaj koji je najjači biva nosilac vlasti i mjerilo pravde što obiluje najprepredenijim oblicima nasilja.

– Proizvodne snage usmjeravaju čovjeka prema potrošnji i svode ga na potrošača, što

se odražava i na njegovu slobodu. Slobodu spuvata novac i dobra koja novac pribavlja. Razvoj proširuje tržišta, povećava dobitke, preobražava zemlju u središte poslova, u burzu razmjena. Čovjek je samo u mogućnosti da zaradi ili izgubi. Proizvodnja uvjetuje proizvodnju a potrošnja potrošnju. Dobitak teži da uvijek bude veći dobitak. Čovjek je sveden na razinu instrumenta koji se zove potrošnja.

– Suvremenog čovjeka obilježava obožavanje tijela. To se posebno vidi u sportu, u munjevitom širenju pornografije i u modnoj kreaciji. Čovjekovo dostojanstvo biva sve razorenije. Te značajke pokazuju da se suvremeni čovjek usredotočio na samoga sebe. Podjarmljen učincima osobnih stvaralačkih djela osjeća se poljuljanim u samome sebi. Ne prepoznaje smisla u tako poremećenoj ljestvici vrednota koju je on sam prouzročio.

Ovim oznakama čovjeka današnjeg stoljeća pridružuju se problem čovjekove samoće i problem čovjekovih suodnosa i suživota s drugima.¹⁰

Svi ovi činioci što obilježavaju naše stoljeće utječu na suvremene mlade i oblikuju ih. Oni rađaju u njima krizne učinke: prosvjede, pobune, izigranosti, tuge, gorčine, grizodušja, problematičnu životnu usmjerenost – do gubljenja temeljnog smisla postojanja. Krizna prisutnost može biti povod za hod prema evanđeoskim vrednotama, prema osobi Isusa Krista. Susret s Isusom Kristom može za njih postati neočekivana nova mogućnost i prigoda u otkrivanju svojega izvornog postojanja. Upravo oni koje su izranile suvremene krize, a vrlo su rijetki oni koje su one mimoišle, imaju što naći u vjeri u osobu Isusa Krista. Prikraćenima u čovjektivu i vjeri Krist može zasjati kao novo otkrivenje. Jer Isusa Krista trebaju izgubljeni i grešnici. Radi njih je i došao k njima. Ono što mladi traže u svojim otuđenjima i promašajima, a ne nalaze, to narušava njihovu izvornu sliku. Oni svoju izvornu sliku mogu otkriti samo u onome koji im se nudi da im se otkrije svojom prisutnošću, a izvoran je. To je izvorni čovjek Isus Krist. Svoje pravo lice oni mogu prepoznati u licu istoga pravoga čovjeka i pravoga Boga Isusa Krista.

Po oznakama čovjeka našega stoljeća vidi se

da je čovjek počeo tražiti svoj smisao u mnogočemu. Trči od jednog do drugog relativnog smisla. I ne zasićuje se. Kroz iskustvo neprobađenog izvornog smisla u onome u čemu se priviđao smisao on može ići u susret k izvornoj osobi uvijek živoga i prisutnoga Isusa Krista. Jedino on može biti posrednik istinskoga smisla. Jedino Krist može biti tumač čovjeka i njegovih problema. Ako čovjek pristupi otvoreno Kristu i sluša ga, uvjerava se da se Isus za nj zanima svojskije, istinskije i perspektivnije negoli čovjek za samoga sebe. Krist odgonetava čovjeka njemu samomu. Otkriva u čovjeku njegovo dostojanstvo. Pokazuje mu tko je on. Zove ga. Podiže ga. Čupa ga iz šume besmisla. Stavlja ga na put. Vodi ga za sobom. Ostvaruje ga. Upućuje ga i uručuje zajedničkome Ocu. To se ne događa nasiljem, već sasvim slobodno povjerenjem u osobu Isusa Krista prijanjajući uz njegovu riječ. Iz događaja koji su pratili Isusov život od rođenja do smrti vrlo se jasno vidi što Isusu znači svaki čovjek. Svakog je po imenu pozvao u život. Izabrao ga je da postoji. Urezo ga je u dlan svoje ruke. On okuplja one koji su se raspršili u trci za relativnim vrednotama. „Ostavlja” pravedne i traži one koji su se zapleli u hodu po stranputicama. Izvlači ih. Uzima na svoja ramena i pridružuje ih zajednici. Omogućuje samovoljnome i promašenome bratu da prepozna Očevu dobrotu i vrati se njemu u zagrljaj. On ne potcjenjuje nikoga od onih koji su krenuli bilo kojom od navedenih stranputica našega vremena. Svima koji su se zatvorili u bilo koji relativni smisao Krist je uvijek najučinkovitiji ključ za otključavanje vrata u nov izvorni smisao. Na svim stranputicama na kojima posreće današnji čovjek Krist se otkriva kao pravi put. Ljudi su uvučeni u proizvodnju, u potrošnju, u dobitke, u zarade, u kapital, u ratove... A Krist svjedoči sasvim oprečno. Dovoljno uvjerljivo govori i njegov proglas blaženstava pa da se nasluti u kome se pravcu treba preusmjeriti čovjekovo traženje.

Krist ljubi čovjeka u samome čovjeku i radi

¹⁰ Oznake čovjeka dvadesetog stoljeća uzete su iz LATOURELLE René, L'uomo „decifrato” da Cristo, u: AMATO – ZEVINI, Annunciare Cristo ai giovani 265–267, usp. 272–280.

čovjeka. Radi čovjeka je i radi njegovog spase-
nja i sišao s nebesa i utjelovio se. Zato mladi u
njemu mogu otkriti apsolutnu ljubav. U
čovjeku Isusu objavljuje im se novi svijet koji
trebaju i za kojim čezne njihov najdublji „ja”,
a tražili su ga zaista u starome svijetu. U njemu
se objavljuje novi čovjek do čije punine uzrasta
čezne da se uspinje njihov iskonska „ja”, a sli-
jedili su staroga čovjeka i nisu se prije sučelje-
nja s novim čovjekom Isusom uspjeli zaodjenu-
ti u novoga čovjeka. Ostali su prikraćeni. Su-
vremenom mladom čovjeku preostaje samo Kri-
st kao slobodan sretan izbor pravoga smisla.

Promicanje Isusa Krista kao tumača čovjeka
i njegovih problema ima snažnih potvrda u naj-
novijoj književnosti, filozofiji i teologiji. Mnogi
književnici, filozofi i teolozi (npr. Blondel,
Guardini, M. F. Sciacca, Teilhard de Chardin,
K. Rahner, G. Marcel, H. U. von Balthasar,
M. Legaut, M. Zundel, A. Solženjicin posvetili
su puno pažnje čovjeku našeg stoljeća,¹¹
čije smo oznake ocrnali s namjerom da bi ta-
kav čovjek pošao u susret Isusu Kristu tražiti
odgovor na pitanje: tko je čovjek? I koji je
njegov smisao? Težnja Crkve, posebno od Dru-
gog vatikanskog sabora pa do ovog trenutka,
ide vrlo svjesno i naglašeno u tom pravcu. Ona
pokušava predstaviti lik Krista – novoga čov-
jeka u kojem današnji mladi čovjek može otkri-
ti sebe: „Misterij čovjeka postaje doista jasan
jedino u misteriju utjelovljene Riječi. /.../
Krist, novi Adam, objavljujući misterij Oca i
njegove ljubavi, potpuno otkriva i čovjeka
njemu samome te mu objavljuje uzvišenost nje-
gova poziva.”¹²

Otajstvo Krista i otajstvo čovjeka slijevaju se
u otajstvo zajedništva. U objavi otajstva Krista
objavljeno je otajstvo čovjeka. Objavom čovje-
ka objavljen je pravi Bog. U Isusu Kristu objavl-
jen je čovjeku pravi čovjek i pravi Bog. Bog u
Sinu Isusu Kristu u Duhu ljubavi obnavlja sli-
ku čovjeka i podiže ga na razinu sinovstva.
Ovo je pouzdan put koji uvodi čovjeka u otaj-
stvo čovjeka. Utjelovljenjem Sina zasjalo je
vrhunsko dostojanstvo čovjeka jer Krist postaje
jedan od ljudi, postaje jedan od nas. Svjetlom
otajstva Isusa Krista obasjano je otajstvo čov-
jeka.

Otkrivenje čovjeka u Isusu Kristu omogući-

je uveliki promicateljski naponi pape Pavla VI.
i Ivana Pavla II., prisutni posebno u enciklici
Otkupitelj čovjeka. U njoj se pokazuje novi
čovjek pošto je preporođen krvlju Kristovom.
Isus Krist, koji je Otkupitelj čovjeka, postav-
ljen je u središte svemira i povijesti¹³ da svijet-
li mladima u izboru pravih vrednota i smisla
života. Po oznakama čovjeka naših dana ovaj se
svijet probio u najintimnija čovjekova područja.
I svijet i čovjek u njemu uzdišu u težnji za svo-
jim oslobođenjem i otkupljenjem. Otkupitelj
svijeta Krist ulazi u svijet i na poseban način
zahvaća u otajstvo čovjeka ulazeći u njegovo
srce. „U otajstvu otkupljenja čovjek biva iz-
nova „izražen” i na neki način iznova stvaran.
On biva iznova stvaran. Čovjek koji želi sam se-
be do dna shvatiti /.../ treba se sa svojim ne-
mirom, čak sa svojom slabošću i grešnošću,
svojim životom i smrću približiti Kristu. Taj
čovjek treba /.../ ući u Krista cijelim svojim
bićem, treba usvojiti i upiti svu stvarnost utje-
lovljenja i otkupljenja kako bi iznova pronašao
samoga sebe.”¹⁴ „Da, Bog je tako ljubio svijet
da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogi-
ne ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život
vječni.”¹⁵ Upravo navedene oznake današnjeg
svijeta i čovjeka u njemu sposobne su izazvati
obilje Božjeg milosrđa očitovanog u darivanju
svojega Sina Isusa Krista: „Jer Bog nije poslao
svoga Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se
svijet spasi po njemu.”¹⁶

Kad mladi otkriju Isusa Krista kao tumača i
smisao svojega postojanja, onda im predstoji
hod „k savršenom čovjeku, k mjeri punine veli-
čine Kristove da ne budu više malodobni, igrač-
ka valova, okolo tjerani svakim vjetrom nauke
u ljudskoj prijevarnoj igri, usred prepredenosti
koja lukavo krči put zabludi. Naprotiv, „da
provode u život istinu”.¹⁷

¹¹ Usp. LATOURELLE, L'uomo „decifrato” da
Cristo 268–269.

¹² II. VATIKANSKI KONCIL, Pastoralna kon-
stitucija o Crkvi u suvremenom svijetu. Gaudium et
spes (Zagreb, 1970) 22.

¹³ PAPA IVAN PAVAO II., Redemptor hominis
br. 1.

¹⁴ Ibid. 10.

¹⁵ Iv 3,16

¹⁶ Iv 3,17.

¹⁷ Ef 4,14–15.